

Charta da migraziun

Libra tscherna dal domicili per tuts: Bainvegni en ina societad solidarica!

■ **Cun ina Charta da migraziun s'engaschan teologs svizzers per il dretg sin domicili liber en l'entir mund. L'Europa ed uschia er la Svizra duain avrir cunfins enstagl d'eriger mirs. Quai è la pretensiun da coc da la Charta da migraziun ch'è vegnida preschenta da Tschuncaisma 2015 a Berna.** Responsabla per il document è ina grupp da var 120 teologs catolics e reformads. Er involvids èn represchentanants da la baselgia ch'èn engaschads en la lavur cun migrants. Il dretg sin il domicili liber saja ina premissa per che la migraziun capitia en dignitad e per che bleras vitas possian vegnir salvadas. Sin la Mar Mediterranea e sin autras rutas da fugia haja lieu ina catastrofa quotidiana, admoneschan ils teologs. Charta.ch preschenta il cuntegn dal document ch'è accessibel sut www.migrationscharta.ch.

Principis per ina nova politica da migraziun ord perspectiva biblica teologica

Mintga di bandunan millis da dunnas, umens ed uffants or da differentes motivs lur intschess tradiziunal. Bliers èn sfurzads da far diever da vias fitg privlusas sco il passagi sur la Mar Mediterranea.

Sa domiciliari en in nov lieu signifitga ina gronda sfida per els sez, ma er per lur famiglias ed amis, per que las societads ch'els bandunan e per quellas en las qualas els sa chattan da nov. Tar quellas societads tutgan er las baselgias en lur pajais d'origin e da destinaziun.

La discussiun publica davart fugia e migraziun capita er in Svizra ils ultims onns pli e pli negligind ils principis etics. Las restricziuns en la legislaziun da migraziun e d'asil surpassan principis giuridics fundamentals. Igl è ura e temp che las baselgias svizras, che prestan gia blera lavur sin il champ da la migraziun, coordineschian lur sforzs e s'exprimian cler e net areguard la politica da migraziun. Ellas sa sentan sfurzadas da protestar rigorusamain e da sutmetter atgnas propostas. Da far quai las renda capavlas il fundament biblic al qual ellas sa referechan. Soluziuns perfetgas n'han er ellas betg. Ma en collavuraziun cun auters pon ellas manar a midaments.

La grupp independenta KircheNordSüdUntenLinks formuloescha cun questa Charta principis e numna dretgs fundamentals ch'ella propona sco basa per ina nova politica da migraziun da las baselgias. La finamira da quella nova politica da migraziun è da laschar migrar umans en dignitad e da beneventar els en il pajais da destinaziun.

KircheNordSüdUntenLinks è ina rait ecumenica da dunnas ed umens en Svizra. Els èn activs en moviments socials sco er en las baselgias. Els èn persvas che las tradiziuns biblicas possian anc adina servir sco raquints fundamentals e sco basa per midar las relaziuns. Perquai als è impurtanta la collavuraziun cun gruppas ed organisaziuns religiusas e na religiusas en la Svizra multiculturala che s'engaschan per miras sumegliantas. KircheNordSüdUntenLinks envida las baselgias – lur singuls commembers, gruppas ed organisaziuns ecclesiasticas sco er lur uffizis sin tut ils nivels – da gidar a purtar questa Charta da migraziun. D'otra vart sa drizza la Charta cun sias propostas politicas da rinforzar ils dretgs fundamentals a l'entir public interessà.

Trais principis per ina nova politica da migraziun

1 Tut ils umans èn eguals

Stadis ed organisaziuns statalas gradueschan umans en categorias fitg differentas. Sch'i sa tracta da migraziun, giogan categoriasziuns ina rolla decisiva. Utili-

Fugitivs da la Siria e da l'Irac tar lur arrivada en Grezia (2015).

FOTO: GGIA / CC BY-SA 4.0

tad economica, «vischinanza culturala», derivanza, classa, um u dunna, religiun u simplamain rassissem decidan sur da inclusiu u exclusiu. Ord vista biblica teologica na pon ins betg acceptar talas classificaziuns. Il cuntrari, sco basa dal dretg da migraziun e da la convivenza cun migrants èsi da far valair oravant tut il princip da l'egualitad da tut ils umans. Quel ha sias ragischs en la critica biblica envers pussanzas ed en la dignitad che vegn attribuida a mintg'uman. En maniera autocritica èsi da confessar che er las baselgias n'han betg adina dà l'impurtanza necessaria a quest princip e ch'ellas èn sa fatgas conculpaivlas a l'exclusiu e la discriminaziun d'umans.

2 La giustia maina

L'engaschament concret per medems dretgs per tuts ha en mira structuradas ed instituziuns segnadas da solidaritad. Perquai fa basegn – surtut sin il champ da l'economia – ina politica ch'applitgescha la mesira da la giustia. Migraziun vegn tranter auter er chaschunà d'ina politica d'economia e da commerzi chapitalistica, d'exports d'armas e d'in stil da viver betg durabel che destruescha las basas da viver empè da las mantegnair. La disputa davart tge che saja vairamain giustia, è gist er en vista da la migraziun da manar cun auta vusch. Surtut èsi da sbittar la tesa neoliberal, tenor la quala i n'existia insumma nagina giustia. En la tradiziun biblica è giustia in fil cotschen. Perquai che giustia pussibilescha vita e garantoescha l'existenza.

3 La solidaritad decida

Ina politica d'egualitad e da giustia daventa concreta sch'ella sa basa sin dretg solidaric e sch'ella sviluppa quel vinvant ed al cumplettesch. Dretg solidaric protegia ils pitschens e tegna en frain ils grond. Il dretg vertent ha la tendenza cuntraria da proteger ils ritgs dals povers. El garantoescha pli tgunsch il possess che la vita.

Solidaritad è la traducziun dal pled biblic «amur» e manegia la responsabladad per tuts, l'engaschament per ils dretgs ed ils interess dals auters, surtut dals pli debels. Tgi che s'engascha en la politica da migraziun per quests principis, sa dosta cunter l'instrumentalisaziun da la tema. La politica focusescha temas sin ils uschedits esters, sco sche quels fissan ils oppressurs. Percunter èsi da prender serius las temas dals umans cun cumbatter mintga ingiustia sco er mintga miseria corporala u spiertala e lur chaschun. Uschia han las baselgias d'encler lur incumbensa biblica.

Tgi che s'engascha per quests trais principis en la politica da migraziun, accentuescha l'identitad multifara dals umans. Quai che vala sco identitad d'ina persuna, d'ina grupp u d'in pievel, sa mida cuntinuadamain. Perquai na gidà nagut da fixar umans sin in'identitad, saja quai ina nazionalitad, il status social u lur schlatta ed orientaziun sexuala. Medemamain èsi fauss da reducir umans sin lur identitad religiusa u d'als attribuir ina tala, sco che quai capita il mument adina puspè visavi ils muslims.

En la perspectiva biblica è patria là, nua ch'i regna giustia. Identitad ha ina dimensiun communabla, ella sa determinescha tras las relaziuns envers auters.

Trais dretgs fundamentals d'ina nova politica da migraziun

Ils principis d'egualitad, giustia e solidaritad èn la basa dals dretgs umans. Las convenziuns dals dretgs umans da l'ONU sco part da l'entir dretg internaziunal (al qual er la Svizra s'oblighescha en l'art. 5 da sia constituziun) servan a la protecciun d'aspects fundamentals da la persuna umana e sia dignitad e valan per mintga uman. Ellas protegian mintga persuna surtut dal reschim despotic d'in stadi.

La Convenziun europeica dals dretgs umans ed il Tribunal europeic per dretgs umans èn in'enorma prestaziun giuridica e civilisatorica. Las baselgias las han da defender cun tut lur sforzs. Per ina nova politica da migraziun èn il dretg sin libertad dal domicili, il dretg sin asil ed il dretg sin la protecciun da las cundiziuns generalas d'existenza decisivas. Quests dretgs fundamentals che vegnan numnads en questa Charta, na pon dentant betg vegnir examinads separadamain.

Tar els tutgan il dretg sin cundecisiun, il dretg sin lavur, il dretg sin provediment da la sanadad e prestaziuns socialas, il dretg sin in alloschi adequat, il dretg sin scolaziun, il dretg sin fundar ina famiglia e partenadi e la protecciun da quels, ed il dretg sin protecciun cunter discriminaziun.

1 Il dretg sin libertad dal domicili

En ina politica da migraziun che sa basa sin ils principis da l'egualitad, giustia e solidaritad, stat il dretg fundamental sin libertad dal domicili en il center. Il dretg sin libertad dal domicili – che vala mundialmain – è la cundiziun che la migraziun er dals pitschens e periclitads possia capitar en dignitad. Migraziun na das-tga betg pli vegnir criminalisada ed offaisa. En la tradiziun gidieu-cristiana datti schizunt insatge sco ina obligaziun a la migraziun sche quella signifitgescha l'emigraziun or da l'oppressiu.

Tar il dretg sin libertad dal domicili tutga in'obligaziun dals migrants: Els han d'acceptar e da respectar l'identitad multifara dals umans e da las societads, tar ils quals ed en las qualas els vegnan a star. Perquai sto il dretg sin libertad dal domicili per ils emigrants esser accompagnà d'ordinaziuns da protecciun effizientas per tschertas gruppas da la populaziun indigena (p.ex. gruppas periclitadas), sco tar l'access al martgà da lavur, tar ils salaris e las cundiziuns da lavur u tar la proprietad funsila.

2 Il dretg sin asil

Er sut la cundiziun d'in dretg general sin libertad dal domicili dovri in bun dretg sin asil – surtut per proteger umans ch'èn crudads en miseria u ch'èn en maniera speziala offais u vulnerabels. Necessaria è er l'umanisaziun da la pratica d'asil sin tut ils nivels. Er il dretg sin asil ha da corresponder als principis d'egualitad, giustia e solidaritad.

Ord vista biblica teologica deriva il dretg sin asil da la preferenza da Dieu per ils exclus. El exprima «che la fermezza dal pievel sa mesira vi dal bainstar dals flavel» (preamble da la constituziun federala).

3 Il dretg sin protecciun da l'existenza

La resposta sin la globalisaziun dal fenomen da la migraziun è la globalisaziun da la giustia. I sto vegnir sviluppada e realisada ina politica globala, surtut ina politica d'economia ed ina collavuraziun internaziunala ch'eliminescha pli e pli ils motivs che sforzan umans e pievels entirs da bandunar lur pajais.

Mintg'uman ha il dretg fundamental sin in'existenza degna e segira là nua ch'el viva. Per quai èsi da rinforzar ils moviments e las organisaziuns civilas e socialas che s'engaschan per ils dretgs umans, per la pasch e per l'integritad da la creaziun. Giustia signifitgescha ord vista biblica surtut la protecciun da l'existenza da tuts.

Cultura da bainvegni

Principis e dretgs fundamentals èn impurtants. Els pon dentant s'extender plainamain be sch'els survegnan quasi «in'olma». Ina cultura da bainvegni per emigrants è la basa politica per la nova politica da migraziun. Migrants vegnan bainvegnids en il pajais d'immigratiun Svizra ch'è superbia da sia tradiziun multilinguistica e da si'istorgia integrativa democratica. Las baselgias, lur ovras d'agid, raspadas e gruppas sco er singulas personas engaschadas han ina lunga tradiziun ed experientscha cun l'ospitalitad. Quella èsi d'applitgar per consolidar ina cultura da bainvegni extaisa, visibla e viventa. Ella pussibilescha che immigrants ed indigens possian ensemen e cun ils medems dretgs furmar il preschent e planisar l'avegnir.

Co sa lascha il princip da l'egualitad da l'uman realisar il meglier en dumondas da migraziun?

FOTO: PD

La preschentaaziun:

KircheNordSüdUntenLinks. Charta da migraziun. Libra tscherna dal domicili per tuts: Bainvegni en ina societad solidarica! Berna 2015.

Dapli infurmaziuns:

chatta.ch/?hiid=4568
www.chattà.ch